

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ F. J.** a **2/ A. J.**, oboch bývajúcich v Z., oboch zastúpených JUDr. J. P., advokátom v D., proti žalovanému **Ing. I. B.**, bývajúcemu v E., S. (pôvodne v Ž.), zastúpenému JUDr. J. M., advokátom v Ž., **o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy**, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 8 C 6/2006, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 23. januára 2008 sp. zn. 6 Co 115/2007 a 6 Co 116/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému **n e p r i z n á v a** náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Dolný Kubín rozsudkom z 30. januára 2007 č.k. 8 C 6/2006-210 zamietol žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej 14.07.2005 medzi účastníkmi konania a uznesením z 21. februára 2007 č.k. 8 C 6/2006-223 uložil obom žalobcom povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 21.211,- Sk. Rozsudok vo veci samej odôvodnil ustanovením § 49a Občianskeho zákonníka dospievajúc k záveru, že žalobcovia nepreukázali nimi tvrdenu relatívnu neplatnosť kúpnej zmluvy zo 14.07.2005. Žalobcovia predmetnú zmluvu neuzavreli v omyle vychádzajúcom zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca, spočívajúcej vo výške spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnostiam, nakoľko z vykonaného dokazovania svedeckými výpoveďami vyplynulo, že žalobcovia obsah zmluvy pred jej uzavretím poznali a neuzavreli ju ani v časovej tiesni. O práve na náhradu trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 23. januára 2008 sp. zn. 6 Co 115/2007 a 6 Co 116/2007 na odvolanie žalobcov potvrdil rozsudok okresného súdu v spojení s jeho uznesením z dôvodu vecnej správnosti podľa § 219 O. s. p. a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvého stupňa, dospejúc k zhodnému záveru so súdom prvého stupňa o platnosti kúpnej zmluvy zo 14.07.2005 uzavretej medzi účastníkmi konania, nakoľko žalobcovia nimi tvrdenú relatívnu neplatnosť tejto zmluvy v konaní nepreukázali. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobcovia obsah zmluvy pred jej uzavretím poznali a nemohli ju preto uzavrieť v omyle v rozhodujúcej skutočnosti pre uskutočnenie tohto právneho úkonu o výške podielu žalovaného. O práve na náhradu trov konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v zmysle § 142 ods. 1 O. s. p. a v konaní úspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, pretože trovy odvolacieho konania nevyšli.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali obaja žalobcovia dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. a dôvodnosť ustanovením § 241 ods. 2 O. s. p. tým, že v konaní prišlo k vade v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. a ďalej tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Navrhli rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Podľa ich názoru odvolací súd im svojim postupom odňal možnosť konať pred súdom tým, že v konaní o danej veci pokračoval a vo veci meritórne rozhodol, i napriek účinnému späťvzatiu návrhu na začatie konania oboma žalobcami za súhlasu žalovaného so späťvzatím, hoci správne mal pripustiť späťvzatie návrhu na začatie konania, prvostupňový rozsudok zrušiť a konanie zastaviť. Vydaníu meritórneho rozhodnutia predchádzala podľa názoru dovolateľov vada konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, pretože meritórne rozhodnutie nemalo byť vôbec vydané. Účinky podania, ktorým žalovaný udelil súhlas so späťvzatím návrhu nastali okamihom, kedy sa podanie dostalo do dispozície súdu a neskorší prejav žalovaného, v ktorom vyslovil len súhlas so späťvzatím odvolania, resp. nesúhlas so späťvzatím návrhu, nemal odvolací súd akceptovať a považovať za relevantné vzhľadom na závažnosť tohto prejavu pre účastníka, ktorý ho urobil a ktorý je nemenný a neodvolateľný. Dovolatelia poukázali na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 30/97 z 22.05.1997, podľa ktorého súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je nielen oprávnenie každého domáhať sa zákonom ustanoveným

postupom ochrany svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, ale aj rozhodnúť o tom, že tento spôsob ochrany svojho práva účastník súdneho konania už ďalej nepovažuje za vhodný. Ak teda súd konal napriek tomu, že žalobcovia kvalifikovaným spôsobom a za splnenia všetkých zákonných podmienok prejavili svoju vôľu nepokračovať v konaní, porušil ich základné právo podľa tohto článku a odňal im možnosť konať pred súdom.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobcov poukázal na neprípustnosť dovolania. Podľa jeho názoru žalobcom nebola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., pretože o späťvzatie návrhu na začatie konania rozhodol po rozhodnutí súdu prvého stupňa odvolací súd v súlade s ustanovením § 208 O. s. p. samostatným uznesením z 04.05.2007 sp. zn. 6 Co 115/2007 a 6 Co 116/2007. Napokon z obsahu zápisnice o pojednávaní a rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že žalobcovia v plnom rozsahu realizovali svoje procesné práva priznané im Občianskym súdnym poriadkom v prejednávanej veci bez akéhokoľvek obmedzenia konajúcim súdom. Žalovaný si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.), skúmal predovšetkým prípustnosť dovolania, t. j. či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 236 a nasledujúcich O. s. p. možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimocnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého

odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V danom prípade dovolaním žalobcov nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcov nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. procesne prípustné.

Dovolanie žalobcov by mohlo byť procesne prípustné, len ak by konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O. s. p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O. s. p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (aj rozsudku) odvolacieho súdu vtedy, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O. s. p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O. s. p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Žalobcovia v dovolaní namietali, že konanie pred odvolacím súdom trpí závažnou procesnou vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. f/ O. s. p. z dôvodu, že odvolací súd pokračoval v konaní a o veci meritórne rozhodol, i napriek tomu, že na základe účinného späťvzatie návrhu na začatie konania oboma žalobcami po rozhodnutí súdu prvého stupňa a za súhlasu žalovaného, mal postupovať podľa § 208 O. s. p. a pripustiť späťvzatie návrhu na začatie konania, rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a konanie zastaviť.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska ust. § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide len v tom prípade, ak išlo o postup nesprávny (z hľadiska zachovania postupu súdu určeného zákonom alebo ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi) a ak sa tento postup súdu prejavil v priebehu konania, t. j. v činnosti, ktorá vydaniu konečného súdneho rozhodnutia predchádzala. Postupom súdu „v priebehu konania“ preto nie je vlastný rozhodovací akt, ktorý má za úlohu priebeh konania zhodnotiť.

O odňatie možnosti konať pred súdom nejde v prípadoch, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní meritórne, keď išlo o prípad uvedený v § 219 O. s. p. v spojení s ustanovením § 223 O. s. p. tak, ako sa to stalo aj v prejednávanej veci.

Dovolatelia porušenie svojho práva konať pred súdom videli v tom, že odvolací súd vo veci rozhodol o nimi podanom odvolaní meritórne rozsudkom napadnutým dovolaním, i keď mal správne postupovať podľa § 208 O. s. p. a pripustiť späťvzatie návrhu na začatie konania, rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a konanie v prejednávanej veci zastaviť. Odvolací súd právoplatným uznesením z 4. mája 2007 sp. zn. 6 Co 115/2007 a 6 Co 116/2007 nepripustil späťvzatie návrhu na začatie konania postupujúc podľa § 208 O. s. p. z dôvodu nesúhlasu žalovaného so späťvzatím návrhu na začatie konania a následne rozsudkom z 23. januára 2008 sp. zn. 6 Co 115/2007 a 6 Co/116/2007 rozhodol o odvolaní žalobcov proti prvostupňovému rozsudku meritórne, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodu jeho vecnej správnosti v zmysle § 219 O. s. p. po vyhodnotení skutkových zistení vyplývajúcich z vykonaného dokazovania i právnych záverov súdu prvého stupňa správnymi. Tento jeho hodnotiaci úsudok prejavovaný v rozhodnutí v zmysle vyššie uvedeného nie je

nesprávnym postupom súdu „v priebehu konania“. Tvrdenie žalobcov, že ich právo na súdnu ochranu bolo porušené (možnosť konať pred súdom im bola odňatá) rozhodnutím odvolacieho súdu, preto nie je spôsobilé založiť existenciu vady uvedenej v ustanovení § 237 písm. f/ O. s. p. Odvolací súd v preskúmvanej veci postupoval správne v súlade so zákonom, pretože o odvolaní žalobcov rozhodol meritórne rozsudkom napadnutým dovolaním až po právoplatnosti uznesenia, ktorým rozhodol o nimi podanom späťvzatí návrhu na začatie konania v súlade s ustanovením § 208 O. s. p., ktorým nepripustil späťvzatie návrhu na začatie konania, proti ktorému žalobcovia dovolanie nepodali. Zákonnou povinnosťou odvolacieho súdu je o odvolaní účastníkov rozhodnúť niektorým zo zákonných spôsobov uvedených v Občianskom súdnom poriadku (§ 219 - § 223 O. s. p.), preto v jeho samotnom meritórnom rozhodnutí nemožno vidieť postup súdu v rozpore so zákonom. Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 30/97 z 22. mája 1997, na ktoré v dovolaní poukázali žalobcovia, sa na preskúmvanú vec nevzťahuje, pretože rieši inú problematiku, (ne)porušenie čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím odvolacieho súdu bez prítomnosti účastníkov konania o procesných úkonoch účastníkov konania, ktoré majú vplyv na jeho ďalší priebeh. Aj podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nepochybne súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je nielen oprávnenie domáhať sa zákonom ustanoveným postupom ochrany svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, ale aj rozhodnúť o tom, že tento spôsobom ochrany svojho práva účastník súdneho konania už naďalej nepovažuje za vhodný. Pri domáhaní sa ochrany svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a rovnako aj pri rozhodnutí o upustení od tohto spôsobu ochrany, možno postupovať len podľa zákona upravujúceho tieto postupy, ktorým je v danom prípade Občiansky súdny poriadok, ktorý ustanovuje podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane (čl. 46 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky). Vychádzajúc z ustanovenia § 208 O. s. p. možno dospieť k záveru, že nie každé späťvzatie návrhu na začatie konania po rozhodnutí súdu prvého stupňa má za následok pripustenie späťvzatia návrhu na začatie konania, zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa a zastavenie konania odvolacím súdom. Uvedený postup je podmienený prostým súhlasom žalovaného so späťvzatím návrhu na začatie konania.

Žalobcovia odňatie možnosti konať pred súdom videli aj v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom, ktoré podľa nich spočívalo v nepripustení späťvzatia návrhu na začatie konania po zohľadnení nesúhlasu žalovaného so späťvzatím návrhu na začatie

konania po rozhodnutí súdu prvého stupňa a trpí podľa ich názoru vadami, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie.

Odňatie možnosti pred súdom konať nemožno vidieť v právnych záveroch, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p., pretože súd neporušuje žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, ani procesné právo účastníka.

Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. Pokiaľ dovolatelia namietali, že odvolací súd nesprávne právne vec posúdil, treba uviesť, že uvedená námietka nespôsobuje existenciu vady v zmysle § 237 O. s. p. Námietku účastníka konania, ktorou vytýka súdu existenciu omylu pri aplikácii práva, treba považovať za dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., ktorý však sám osebe prípustnosť dovolania nezakladá. Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len odôvodnením dovolania za predpokladu, ak je toto prípustné, nie však dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O. s. p.

Vzhľadom na uvedené možno preto dospieť k záveru, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O. s. p. a dovolací súd nezistil ani existenciu žiadneho ďalšieho dôvodu obsiahnutého v taxatívnom výpočte pod písmenami a/ až e/ a g/ § 237 O. s. p. Dovolanie v tejto veci preto ani podľa týchto zákonných ustanovení prípustné nie je.

Keďže v danom prípade dovolanie proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa § 238 O. s. p. prípustné a vady uvedené v § 237 O. s. p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie oboch žalobcov ako neprípustné podľa § 243b ods. 4 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu odvolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti tak, ako to namietali žalobcovia v podanom dovolaní.

V dovolacom konaní neboli žalobcovia úspešnými a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalovanému (§ 243b ods. 4 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodal návrh na ich priznanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 17. septembra 2008

JUDr. Martin V l a d i k, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: